

Карпатська Русь

Карпатська Русь Carpatho-Rus

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT YONKERS, NEW YORK AND OTHER MAILING ADDRESSES

Ч, 11 ЮНКЕРС Н.Й., ПЯТНИЦА, 27 ГО, МАЯ 1994, YONKERS, N. Y., MAY 27, 1994, VOL. LXVII, NO 11

СМЕРТЬ ДЖАКЛИН КЕННЕДИ ОНАССИС

Джаклин Кеннеди Онассис на всегда остала Першом Дамом Америки. Была символом грації, стиля, елеганції, такту, таємничости і здержанности. Достойности и скромности рівночасно.

Была красива і здорова. Хворота пришла несподівано. В январі поінформовано, же Кеннеди Онассис терпит на рака системи лимфатичной. Піддано ей хемічно-терапевтичної терапії, комунікуючи, што поступ хвороти затримано.

Однак організм програв борбу з раком. На початку тижня (послі неділі 15-го мая) Джекки очередной раз піддалася курації в Нью-Йорк госпиталі. Послі 3-х днів было подано до відома, што пацієнтка удається до дому, "медицина нич більше не може для ней зробити".

Посді 24 годин Джекки не жила.

Похована рядом з першим мужем, президентом США Джоном Кеннеди, убитим в 1963 р.

РОСИЯ

7 МИЛИОНОВ АБОРТОВ РОЧНО

"Минулого року в шпиталях в Росіи зроблено понад 7 мил. абортів", - подала незалежна російска телевизия "НТВ". Для порівняня в том самом часі на породження рішилося 1,5 милиона російских жен. В результаті абортції в прошлом року померло 170 тисяч женщин. Што третий випадок смерти причиняли компликації, звязани з абортм. Послі даних з 1986 року число населеня Росіи перевисшае 144 милиони.

РОЗОРУЖЕНЯ УКРАЇНИ

КИЇВ. - Прем"ер України, Ефим Звягельский, і прем"ер Росіи, Віктор Черномирдин підписали протокол, згідно з котрим послідни нуклеарни головки з території бившой республіки будут перевезени до Росіи для розброеня не пізнійше як в 1997 році, то значит, о три роки ранше ніж узгднено підчас январской (січневой) зустрічи провідників США і тих обох крайов. Уряд в Москві заплатит Україні 500 милионов долларов рекомпенсати, а тоти гроши підут з черги на сплату українских належностей за доставу енергії з Росіи. До того часу спротив Росіи заплатити таку суму був причиною незгоди меже обома урядами.

1939 - 1994

55 РОКІВ ТОМУ

Сталін-Джугашвили в свойом виступі на очередном С"їзді Всесоюзной Комунистичной Партіи Большевиков заявив, што Росія не даст втягнути себе до войны з Німеччином "жеби французи або англичане витягали каштани з німецкого огня..."

"Англия і Франция, - говорил Сталін, стараются провокувати держави ОСИ до войны з Росію. Ходит им о то, жеби тоти народи провели кроваву войну, а коли они викриваються, тогди Англия і Франция войдут до той войны з новими силами, не змучени войном і будут диктувати мир на своих условиях, то значит, збирати плоди войны..."

Поддаючи особливой аналізі таки предвидженя, Сталін ствердил: "...Властиво меже Совітским Союзом а Німеччином не існуе жадной причини до войны, для котрой тоти край мали б зо собом воювати".

Тоти слова были коментовани світовом пресом, яко конкретна пропозиция зближеня меже Совітским Союзом а Німеччином, котре Сталін запропонував Гітлеру.

ПОЛЬЩА

ПОСИЛКИ БЕЗ ЦЛОВИХ ОПЛАТ

"Пачки вартости до 100 долларов, меже иншими з США, КАНАДИ, АВСТРИИ, НІМЕЧИНИ, ИТАЛІИ, ШВЕЦІИ, ФРАНЦІИ і БЕЛЬГІИ, будут звільняни з цлових оплат", - поінформував представитель Головного Уряду Цла в часі нарад Сеймовой Комісії З"єднаня з Поляками за границьом.

Звільненя від оплат дарів з заграниці, маючих характер харитативний або подарковий а привожений до Польци иншим способом як почтом домагалася меже иншим Польонія в США.

ЗАРОБЛЯЛИ ПЕРЕСІЧНО ПЯТЬ

МИЛИОНОВ ЗЛОТИХ

4 милиони 474 тисяч злотих виносила заробітна платня брутто в першом кварталі 1994 р. Побільшилося оно у

відношеню до 4-го кварталу минулого року о 10.2 процент. Таки інформації подал Головний Статистичний Уряд.

251 КИЛОМЕТР НА ГОДИНУ

До 251 километра на годину розігнався на Центральной Колійовой Магістралі италийский суперекспрес Пендолино. Тото ест польский рекорд. П.К.П. тестувала поїзд через три дни. Слідуючи проби маюти быти проведені на лінії Гданск-Варшава. Если будут добри, П.К.П. рішится на куплю такого поїзда. Пендолино бул запроєктований найлучшими италийскими стилістами з групи "ФІЯТ-ФЕРРОВЯРА". Мае коштувати 18 милионов долларов.

4 ПРОЦЕНТ ЖИТЕЛІВ США УЖИВАТ НАРКОТИКИ

ВАШИНГТОН. - Мимо розходуваня за послідних 5 роков 52 милиардов долларов на борбу з контрабандом и надуживаньом наркотиков, регулярно уживаюти их 11,4 милиона Американов, то ест около 4 процент населеня США.

ЕРИХОН В РУКАХ ПАЛЕСТИНЦІВ

ЗАХОДНИЙ БЕРЕГ ЙОРДАНУ. - В пятницю, 13-го мая, о год 2-ой по полудни послідний израильский солдат опустив положене на заходнім берегу Йордану місто Ерихон, а порожни постерунки переняла 500-особова палестинска поліция. Околиці наоколо Ерихона маюти патрулювати мішани одділи, однак в самом місні, буде присутна тільки палестинска поліция. В тот спосіб завершился очередной етап передаваня власти Палестинцям над окупованом понад 27 роков територіюм (од часу 7-денной войны в 1967 р.)

Полициянтови витали многи жителі Ерихона, котрий числит 14 тисяч населеня. Не вшитки еднак были задоволени. Трох жидівских осадников стало при вході до 1400-рочной синагоги и дерли на собі сорочки.

По якімсь часі демонстранти были випроваджені дискретно зо святині израильским солдатом. В повідомленю не говорится про то, чи израильски солдати, котри оставили Ерихон, забрали зо собом ерихонські труби, о котрих знаме з библии.

CARPATHO-RUS

Carpatho-Russian newspaper, published bi-weekly by the Lemko Assoc. of the United States and Canada.

Subscription Rate: One Year...\$20.

Edited By: Editor, pro-tem., A. Herenchak
USPS No. 291 460

Postmaster: Send address changes to:

CARPATHO RUS
556 YONKERS AVENUE
YONKERS, NEW YORK 10704

ЗАПРИСЯЖЕННЯ МАНДЕЛІ НА ПРЕЗИДЕНТА
РЕСПУБЛИКИ ПОЛУДНЕВОЙ АФРИКИ

"Я, НИЛСОН МАНДЕЛЯ, присягаю вірність моему краю - Республіці Полудневої Африки, а также урочисто і щиро зобовязуюся до неустаючої служби для ей добра и протиставлення ся всему, што моглоби зашкодити интересам и доброму имени Республіки", - такий був текст президентской присяги, зложеной о год. 12:17 льокального часу перед обличем Михаеля Корбетта у вівторок, 10-го мая в часі урочистости перед Union Buildings - традиційним місцем уряду в Преторії.

Хвилю по заприсяженю Мандела виголосил достойну мову інавгураційну, призиваючу до народного поєднання. Многолітній провідник Конгресу назвав бувшого президента де Клерка "одним з перших синів полуднево-африканской землі".

На закінчення своей мови Мандела сказав: "Нехай од нині буде достаток праці, хліба, води і соли для всіх. нехай

каждому стане відомо, што тіло, ум і душа каждого з нас сут звільнені і тепер ото можут до кінця сповнитися. Нігди, юж пренігди тот прекрасний край не буде нести ярма зневолення чоловіка чоловіком, а инши не будут од тепер тримати ей в погорді яко парияса (скупкса) серед народів світа.

Нехай рядит свобода. Проміня Сонця ніколи не падали ищи на так знаменитий людский чин".

ЛЕМКИ У ЛЬВОВІ

Фундація дослідження культури Лемків у Львові 7 марта провела річны збори, на яких підведени результати роботи за 1993 рік і накреслений план на 1994 р. Головна задача в 1994 році - то викинчыня церкви-музею Св. Володимира і Ольги, укомплектуваня "Музею Культуры Лемків", виданя науковых книжок о Лемках і святкуваня ювілейних дат видатных лемківських діячів.

27 марта отбулася зустріч Федора Гоча з Зиндранови з активом "Фундаций дослідження культури Лемків". Обговорено плани співпраці меже музеями та участ в проведені Свята Русалія в Зиндранові 25 і 26 червня.

Сего року вже два разы московскы газеты вспомнули о Лемках-Русинах. Так,

(продовження на стор. 3)

ВІДБУВСЯ ВАЖНИЙ МІТИНГ ШЕРГОЛДЕРІВ

ЛЕМКО-РЕЗОРТА

В неділю, 22-го мая 1994 р., в Лемко-Резорті відбувся мітинг шерголдерів (пайщиків).

Справозданя за 3-рочний период было дане председателюком дирекції Мери Косик, котра указала на прошлий период продажі Лемко-Резорта, што перервался трагічном смертьом покупателя Ковальчика.

Было цілий ряд пояснень в звязку з новом ситуацией Лемко-Резорта, котрий продолжае свою роботу на основі свого статуту, так як было давніше, а евентуальна продажа - то діло будучого.

Дирекція майже повністю зголосила свою резигнацію, переважно по причині здоровля і віку, після чого проведено вибір новой дирекції из 9-ти членів в таком складі:

1. Иван Кирпан - председатель.
2. Петро Гойдич - місто председатель.
3. Виктория Виндиш - рек. секретар.
4. Иван Завойский - фин. секретар.
5. Иван Михайловский - касиер.
6. Алекс Геренчак - чл. дирекції.
7. Павел Горбаль - чл. дирекції.
8. Иван Костик - чл. дирекції.
9. Алекс Малюга - чл. дирекції.

Вічна Вам памят

Провином іх, била земля,
за то же іх лемківска била
жапдарми з гвєрами з домів іх вигнали
в Талергофіза дритами замучыли
вічна Вам памят наши дідове
бо Сте без провини погнули.

Вічна Вам помят дідове наши
за Лемківску Народову Раду
і за то же Сте барє прагнули
попровадити Лемків карпацких

Вічна Вам памят наши дідове
што Сте під Дукльом кости зложили
в битвах, на фронтах, за свободу...
„Нашу и Вашу"... не для медали,
за Вашу жертвы

родини з Карпат вигнали.

Вічна памят Вам, што сонця и Матери
прагнули Сте од всходу
а в біді і нужді ха Чорних Землях

померли Сте з голоду.

України

Вічна Вам помят наши Вітцове
што гроби Ваши по цілі Державі
і Вам розсіяних по цілим сьвіті
помят о Вас нам позостане
мы прекажеме на наши діти,

Молитву за Вас ту одправиме
на наши лемківскі землі
за прадідив, дідив і Вітцив наших
„упокой Господи за душу усобцих” Вам засьпіваме
огником сьвічки душу огриэме
в задумі слези долоньом витреме
історію Лемків внуком... перекажеме.

Хоц не можеме на гробах Ваших
польових квітив зложити
на віки будете в памяти наши
і так юж буде з діти на діти

Вічна Вам памят наши Славяне
Вам на всході, Вам на заході,
і Вам за Водом Вельком
для Вас місце ту позостане
значене крестом і нашим молитвом
Вічна Вам Памят

Ярослав Зволінски.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 19-ГО ІЮНЯ (ЧЕРВНЯ) В ЛЕМКО-РЕЗОРТІ
РУСАЛІЯ

СЛУЖБА БОЖА НАЧИНАЕСЯ О ГОД. 10:00 РАНО.

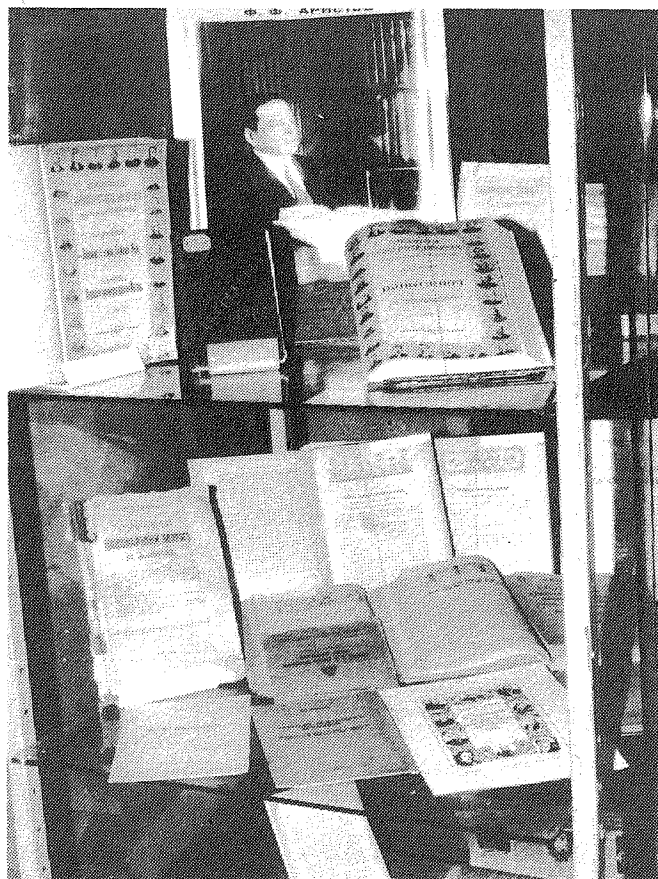
ВСІХ ЛЕМКІВ КРАСНО ПРОСИМЕ -

НЕХАЙ ТО СВЯТО БУДЕ ТАКЖЕ СВЯТОМ ЛЕМКІВСКОЙ ДРУЖБИ!

(продовження з стор. 2)

"Независима Газета" 28 января помістила статтю доктора історичних наук Тетяни Аристової "Наука вимагат історичних коренів", в якій іде мова о фундаментальному дослідженню "Карпаторуських писателів" Ф.Ф.Аристово, де пишеться о борбі Русинів-Лемків проти сепаратизму, за што томилися в концлагері "Талергоф".

Газета "Російские Вести" за 22 января помістила статтю Андрея Розанова "Возвращения" о виставці в Історичній бібліотеці в Москві, присвяченій життю і трудам російського вченого Федора Федоровича Аристово. Більшість наукових трудів Ф.Ф.Аристово присвятив Лемкам-Русинам. Так што науковы кола Москвы мали можност познайомитися з культурою, історією нашого племені в Карпатах. Як отмітила газета, виставка користується вельким успіхом.

Історична бібліотека в Москві.
Виставка до 105-річчя від дня народження
Ф.Ф.АРИСТОВА.

ЗЛИЙ СОН

Наша Маря рано встала,
Лем зівала і вдыхала.
В ночи ей ся зле приснило,
Під серцьом ей заболіло.

Она барз смутна од рана,
Вддыхат ходит задумана.
Тото ей барз засмутило,
Што в ночи ся ей приснило.

Она думат што ся сніло,
А то дашто інче было...
Она цілу ніч не спала,
Лем з кииси штоси шептала.

Нихто не зна, што шептала,
Про што рано смутна встала.
Про шептаня сердце болит -
Хто з ньом шептал - най загоіт.

Александр Павлович

Народний будитель Карпатських Русинів,
"Маковицкій Соловїї", котрий так доглубні знал
передставити жмтя - складаюче ся товди в вели-
кой части зо страданя - своїх краян, Русинів,
вродил ся 19 вересня 1819 рока в Шарішским
Чорным к/Бардийова, гмер 25 грудня 1900 рока.

мали рідним до старого краю.

Лем товди, коли до Монтреаю притхал рус-
кий, православний священник Роман Саміло і
зачал інтересувати ся Лемками і притігати нас
до організації - штоси зачало діяти ся. Він з
малом групком Лемкім основал одділ
"Лемко-Союза", котрого стрічы мали місце в
галі при улиці Картер.

Коли о організації "Лемко-Союза" дознали
ся "товаришы" з "Карпатського Освітowego ТОВА-
риства" - то стали протестувати, же Лемкаи не
потреба другой організації, а вшитки мают на-
лежати до їх "Освіты". Мы-сме однак нияк не
слухали їх дурачяня, а свящ. Р. Саміло прогнал
їх зо стрічы.

Пізнійше свящ. Р. Саміло обнял приход в Ло-
шен, а мы-сме наняли галю на стрічы і
клякали-сме його коли лем мали-сме зберати ся.
Він притіждав на тоты нашы стрічы і помагал
нам організувати ся в той вірі, што
"Лемко-Союз" є і буде руском, народном
організаційом. При тым треба повісти, што
свящ. Р. Саміло все помагал членам "Лемко-Союза"
і помагал при ставляню театральных драм. Він
тіж представил властям, што наша організація
руска - а не большевицка. Власти, при виданю

АРХІВ ЛЕМКОВИНЫ

3)

(Продовження з ч.10 "КР")

Оснований в 1929 році "Лемко-Союз", ідучи
за поглядами своїх двох найвекшых лідерів:
Ваня Гулянки (1888-1968) і Сисеона Пыжа
(1894-1957), зачал в роках тридцетых цілковито
підпорядковувати ся комуністичній ідеології.
Привело то до численних проблем і сварнь,
выкликаных через про-церквіно наставленых
дільчів. Медже нима найактивнійшы были: Віктор
П. Гладик (-1947) і Штефан Шкимба. Довели они
до покликаня в 1935 році (Нью Йорк)
Карпато-Русского Народного Комітета
(Carpatho-Russian National Committee). Зачал
він печатати газету *Карпато-Русское Слово*
(*Carpatho-Russian Word*). Комітет тот твердо
тримал ся православія і был переконаний, што
Лемки то част русской (російской) нації.
"Лемко-Союз" зас, тримаючы ся головні
про-російской лєнни - шторз частійше підперал
в такий цы тийший спосіб, лемківскій, народний
розвіт.

Нижше представляме еден з прикладів то-
го, якы сварні і не порядок выкликано
комунізуваня лідерів "Лемко-Союза". [Б. Г.]

СЛОВО ДО ЛЕМКІВ В КАНАДІ

До 1933 рока, Лемки в Монтреаю
(Montreal) жыли без ниякой організації - од
так, де хто понал, там і был. Една част ходила
до українской католицкой церкви, друга лізла
до українских самостійників, третя до
Свистунів, четверта до українской "Просвіты",
інчы зас сидили по хыжах і ничи не цікавили
ся. Ходили до работы, ошаджали грошы і поси-

позволяти на діяльність ждали свідчення од священника, што організація не буде комуністична і св. Р. Саміло вшиткми охочим діяти Лемкам, таке засвідчення написав.

В 1934 році до Монреалю приїхав Ваньо Гунянка, бо почув, што св. Р. Саміло водит Лемків рядами до православної церкви. Пришол до нас Гунянка і одраз совітує лишити вшиткы церковны і народны організації і з'єднати ся з большевицьким клубом Максима Горького.

Товди-сьме аж поняли де нас хоче загнати Ваньо Гунянка.

Численны наши монреальскы Лемкы, по "науці" Гунянки выступили з "Лемко-Союза", бо-сьме не хотіли пацькати руске тия - большевицьким болотом. На жаль нашли ся і такы, котры пішли за Гунянком і до греска валяють ся в жидівско-большевицькы світты.

Коли-сьме в Монреалю дістали першы номеры Карпато-Русского Слова і прочитали о большевицькій пропаганді Гунянки і Лыжа - то в

нас в одділі "Лемко-Союза" загоріла борба. Одны банують, што ся дали звести з руской дороги. Інчы вырекли ся руского імена, "у наймы наймають ся" большевикам жидам і тінцюють так, як ти большевицькій товариш Ваньо пригріват.

На днях начальник канадской поліції повіл, што поліція знає о вшиткы комуністичных організаціях і їх основателях. Він тіж напечатал названя комуністичных організацій, а медже нима є і одділ "Лемко-Союза". Повіл він тіж, што членами таких організацій не буде давало ся громадянских паперів, а може і прийти до того, што буде ся їх силом з Канады вишиарувало.

Над тьма словами най добрі подумають тоты Лемкы, котры обіотаны комуністичными світтыми.

Медже Лемкамы в Монреалю іде пропаганда за тия, штобы гев покликати одділ Карпаторусского Союза і призвати на стрічу представителя з Нью Йорка.

Устьянь
Карпато-Русское Слово, New York,
№ 7, September 1, 1935, p. 3,

Олена ДУК-ФАЙФЕР

ЛЕМКЫ В ПОЛЬЩЫ - ПРОЦЕС РОЗВИТЯ ЕТНІЧНОЇ СВІДОМОСТІ, ТЕПЕРІШНЯ СИТУАЦІЯ І ПЕРСПЕКТИВЫ ПЕРЕТЫРВАНЯ

(Продовження з ч. 10 "КР")

II Ситуация Лемків в Польщі за часів комуністичной влади

Підчас виселінь стан народовой свідомости Лемків остал цілковито переораний. Депортація доконана была в рішучій більшості випадків проти воли виселених, під примусом і в атмосфері страху. Добровільна была лем част виїздів в першій фазі виселінь до Радянського Союзу і то лем в декотрых випадках рішынна на виїзд мало за підставу народовой свідомості. Переважала економічна мотивація - знищынна власных газдівок през войну і обіцований добробыт в Радянськом Союзі. Парадоксальні, виїздову агітацію на ідеовій базі вели лідеры русофільской ор'єнтації, які в виїзді на Радянску Україну реалізували свою мрію получынна ся з "руським народом".²⁸ Українске підпілля было противне виїздам, подібні як і народовы лемківскы діяче. Коли єднак виселінна ня схід почало быти ведене як примусово-добровільна акція, опустотіло оно цілы села, головні на східній Лемковині. Тоты, яким удало ся остати по 1946 р. в рідных Бескидах, то головні мешканці західной і середной Лемковины, серед яких рішучо переважала старорусинска ци руснацко-лемківска свідомості. Не забыла о тым польска комуністична влада, котра в своїх розпоряджынях і документах в справі виселінна в рамках Акції "Вісла", жебы дакого не поминути, стосувала окрисліня: "населінна українской і русинской народовости".²⁹

Єднак для реалізації головного цілю виселенной акції, яком была "реполонізація полудньово-східних кресів"³⁰ і розв'язаня "українской квести" в Польщі дорогом цілковитой народовой асиміляції Українців в ПНР, невыгідне было достеріганя інчой як українска народовой свідомости серед Лемків.

Тым способом новий, повиселенчий етап історії зачал ся для Лемків їх офіційным підпорядкуваньом вшиткым репресийным діяням, які застосувала ПНР-овска влада до Українців і охоплінньом їх негативным, старанні формуваным і підтримуваным польськыма мас-медяма стеротыпом "різуна" і "бандыты".

Не был то легкій час в діях Лемків. Підданы сильным асиміляторським діяням, одорваны од рідной землі, розшмарены серед обчого населінна, борючы ся з економічными трудностями, в першій мірі мусіли думати о пережиттю на рівні фізичного істніня, о соціальным заадаптуваньом ся на новым ґрунті.³¹ Цілком нова, трудна ситуація вносила в їх, сформувану в гідным груповым ізоляціонізм, етнічну свідомості нову якіст. В ситуації розпорощынна не выстарчало почуття сільского групового звязку, котрий цілковито остал розорваний, лем потрібний был выжший рівень інтеграції. Як ся вказало, была она уж на тівко розвинена серед цілої громадскости, же Лемкы потрафили выразні себе одріжнити од інчых груп і глядати зо собом барз утруднених в тым часі контактів. На тым власні етапі званя "Лемко" стало ся етнічным самоокрислінньом, яке рішучо здомінувало дотепер ужыване мено "Руснак". Не приняло

ПАМ'ЯТИ ОТЦЯ САНДОВИЧА

До Тебе післав кулю смертну
Підлий, жадучий смерти враг.
В вязниці брудній і нестерпній
Ты, не знаючы што то страх,
В спокою очы нюс високо
Вкритий терньовым вінцьом славы.
За підшептаным, злым выроком
Зрадником был єс для державы,
Та молил єс ся щиро Богу
За тых, што скули кайданами
Жыттю постелил єс дорогу
Лем чесным словом і ділами.
Тебе агентом ворог звал
І може жменьку правды мал;
Адже любви Ты не ділил
Єднако для цілого світа,
Ты пожертвувал младіст, силы
Вітчизні нуждом оповитій.

Михал Нестеряк (1896-1916)

ся оно опозиційні до того мена. "Лемко" был синонімом "Руснака", в декотрых випадках "Лемко" міг быти синонімом "Українця". Але найчастійше власні мена "Лемко" трактуване было опозиційні до окрисліня "Українец", на што показує лемківскій автостереотып "нп. підкрисляня през Лемків, же сут «народом простым, лагідным, не мішаючым ся до політыкы» в опозиці до стереотыпу агресивного українского націоналісты".³²

Перерваний выселінюм процес крысталізації народовой свідомости Лемків підданий остал надзвичайні комплікуючым чынникам. Мена "Лемко" не было офіційні вызнане як народове самоокрисліня. Урядово Лемкы узнаны остали за Українців зо вшыткыма того консеквенциями. Показаны скорше причыны, сягаючы іщы старорусинско-українского конфлікту а тіж новы причыны, з часів окупаціі і діяня комуністычної антиукраїнской пропаганды³³ ставляли рішучу векшіст Лемків негативні до того офіційні наданого ім мена. З другой стороны стояла перед нима можливіст названя ся Поляками, што іщы менше было допущальне для "русского" почутя Лемків, тым барже, же примусове выселіня рішучо причынило ся до антипольского наставліня серед выселенців. Длятого Лемкы, не узнаючы жадного з пропонуваных ім етнонімів за свій власний, старали ся уникати офіційного самоокрисліня.

Очевидно, были серед них едносткы, які свідомі узнавали ся за Українців. Были і едносткы, які комфорністычні піддали ся процесови польонізації. Рішуча еднок більшіст остала при руснацко-лемківскым самоокрисліню.

През цілий повоенний період в офіційным і неофіційным громадскым жытію Українців в Польщы явні присутна буде тзв. "лемківська проблема".³⁴ Лемкы зараз по выселіню проявили тенденці до організуваня ся, навязували зо собом контакт, стрічали ся, радили про способы діяня для можливости повороту: "Сходят ся вечерами за каждым разом в інчій хыжы. В неділю робят збірны выправы до сусідніх громад... жена Б. вернула з їх сторін, тепер вшыткы ей одвіджают".³⁵

Восени 1955 р. група вроцлавскых студентів-Лемків створила Культуру Комісію, котра зорганізувала во Вроцлаву і Лігници стрічы лемківскых делегатів.³⁶

В червці 1956 р. Лемкы взяли активну участ в заложытельскым з'їзді УСКТ і, як пише Мирослав Трухан, "На першому етапі існування УСКТ лемки были найбільш динамічним елементом, хоч нерідко їхня діяльність ішла врозріз зі статутом Товариства".³⁷ "Што правда не бракувало таких, які мали застережыня до ужытя в назві Товариства лем окрисліня «Українске», але дуже Лемків входило в його організаційны структуры, а іщы веце ждало разом з нима, же допровадит оно в короткым часі до упорядкуваня вшыткых їх справ, в тым тіж вчыня «лемківского языка» в шкільній системі. В роках 1957-1959 старали ся они тіж о пресу в своїм «языку», створіня «Лемківской Секції» в рамках УСКТ, як уж не «Лемківского Громадско-Культурного Товариства», чому спротивили ся влада Товариства і Міністерство Внутрішніх Справ".³⁸

Найважнішы еднок надії, які Лемкы вязали з постановьом УСКТ, дотычыли справы повороту на рідны землі. Але коли в "Нашым Слові" появили ся дописы чільных діячів Товариства, одраджаючы поворотів, тоты надії вказали ся пустыма.

23.ІІ.1958 р. скликано во Вроцлаву З'їзд Лемків - ветеранів ІІ світової войны. Але, коли 400 делегатів з'їзду рішыло домагати ся позволіня на поворот на Лемковину, з'їзд узнано за нелегальний.³⁹

Конфлікт лемківско-УСКТ-івскій почал нарастати докола тзв. "сепаратызму". До формальной інституціональной сепараціі Лемків еднок не дошло. Немала в тым заслуга, як пише Казімеж Пудло,⁴⁰ окрем УСКТ-івскых діячів обох середовиск, українского і лемківского, Комісії ЦК ПОРП до справ народовости. Партийны чынники, занепокосны высуваньом ся Лемків спід контролі МСВ, для якої медже інчыма покликане было УСКТ,⁴¹ 6.ХІ.1959 р. переаналізували ситуацію лемківской громады в УСКТ і ей постуляты і допоручыли Головному Зарядови Товариства запевніня репрезентаціі Лемків в заряді і президії, покликаня Секції д/с Розвита Региональной Лемківской Культуры, створіня лемківской редакційной колегії.⁴² Допоручены вказівкы УСКТ зреалізувало.⁴³

Уж од червця 1957 р. в "Нашым Слові" введене было "Лемківске Слово, потім замінене "Лемківском Сторінком". Од самого початку істніня часопису появляють ся в ним барз критичны статі о "Лемківскым сепаратызмі". В грудні 1959 р. створено при ГЗ УСКТ Лемківску Секцію, заслугом якої было м.ін. зорганізуваня хорова-танцювальных колектывів в пару селах на Лемковині, де по 1965 р зачали вертати поєдинчы лемківскы родины.⁴⁴

Заряд Секції мал перед собом нелегке заданя. Неохота Лемків до діяльности в УСКТ утрудняла йому працу. Жебы тот проблем розвязати, зачали они творити кружкы, підпорядкуваны керівництву Секції, а не ГЗ УСКТ. По якісьм часі вказало ся, же більшіст челнів Лемківской Секції не є членами УСКТ. Заряд Товариства осудил за тоту ситуацію керівництво Секції стверджаючы, же посилят оно сепаратистичны тенденці серед Лемків. Але тяжко уж обвиняти секцію, як то робит М. Трухан, за факт, же "в березні 1959 р. лемки околиць Тшчанки (восв. Познань) збойкотували Шевченківський вечір, на який приіхал (також складений з лемків) хор з Осецка. не помогла дводенна агітаційна поїздка по селах цього повіту секретаря ВП в Зеленій Горі М.Ковальського".⁴⁵

В 1961 р. Комісія д/с національности при ЦК ПОРП іщы раз повчала ГЗ УСКТ як ма поступувати з Лемками, знову пропонувала даня ім векшой автономії.⁴⁶

В УСКТ нарастала ворожіст до керівництва Лемківской Секції. В 1963 р. ГЗ УСКТ засудил шкідливу діяльність лемківскых лідерів і розвязал Лемківску секцію. Цілком уж фікційна нова секція покликана была в грудні 1965 р. (Далій буде)

СМІШНЕ ДЛІЯ СМІХУ

ГРИЦЬ ЗОЗУЛЯ

"САЙНИ"

Каже мені жона:

— Зроби мені сайну, аби я мала.

— Еку сайну?

— Аді, — каже — тепер такий світ настав, жи всьо обертає си ведлуг сайнів. Колис то найбільше воювали з ліворверами чи шаблема, а в нас то хлоп на хлопа вентуально из ціпом ішов. А ек дес вібухла бабска ліворуція, то были по головах макогнонами.

— Типер то ані ліворверами, ані макогнонами ніхто не воює, бо того ніхто не боєт си. Вбере дротену камизельку і йде відважно помежи боми. Але ек йно увидит здалеку сайну, то зараз скручує на елю і цурикує до Вашингтону.

Так жона ми каже, а я на тото:

— Були і в нас колис сайни відповідні, ого-го! Бувало, ек шос недогода, то ек випішла котрас на перелаз, ек показала сайну на цале село, то газди йно поза яблінки голвали ховали і вже на нічо си не протывили, ані не перечили.

— Тото було ще дес за Франца Липецкого і вже си не верне. Треба о тих часах забувати і дивити си, ек другі у світі робєт. Дивит, ек то в телевіжені, чи у коліровім, чи йно у чорно-білім, то де йно еку димострацію показують, чи екийс штрайк, чи кунвенцію, то найперше виходєт тоті, жи то тримають сайни.

— Рипубликани маюєт свої, димократи свої, а раз навит появило си, жи біг екийс крейзі без порток, але сайну тримав у руках, а ек екус фану.

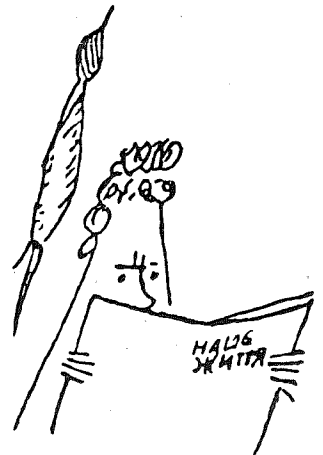
— То так у світі, а ек у нас? Де наші сайни, га?

— Навит у Філадельфії, ек була димострація і ек наші жіночки наставлєли свої груди за патриєрхант, то що з того? Світ нил си не довідав, бо не було сайнів і не було що фортиграфувати.

Так тото жона мені високу політыку втлума-чила, жи я тежко з фотєлю встав і пішов до гаражу, аби знайти відповідний кавалок палендеклю і екогос патика, аби вістругати держак і прибити сайну. Стружу, а жона стоєт наді мною і дивит си, аби сайна не була ек на жіночі сили затежка, але аби не була й залєгка, бо що до чога, аби було чим протывника по голові вмастити.

Віробив я сайну, ек має бути, але тут прийшла йнакша затурбація: що на тотій сайні має си написати. Не знаю ані я, ані моя жона.

Думаємо, думаємо, а далі жона каже:

— Пиши "ліберейшен"!

— Най буде!

Віписав у тото сюди — там-туди, вігледає файно і вийшло — "Ліберачі"...

А жона:

— Керівник дзеку Лібєрачі! Ек бим вшила з пацьорків мени зеленку, то тіж бис був, ек тот Лібєрачі!

Так мені жона басує і приговорує, бо боєт си, аби я сайну вікинчив, а не лишив голу, без нічого.

І знов посідали ми та й думаємо:

— А чи то має бути мусово по-ангелски? Бо аді, ек казали у радію, то мова може бути екабудь, аби йно душа була чиста і шкарпетки...

— Пиши: "Йшли баби на муки!"

— То засумне.

— А може: "Кину кужіль до кльозету,

Сама седу за газету!"

— Задовге! До того, ек у ангелским напореш си на спелінг, то у нас на мовознайство. Не знати, чи має бути "кльозет", чи "кльозед", чи "кльазит" Аби потім люди не чіпали си.

— А переважно тот Чіпленко.

— Ну то ек?

— Найліпше шос из Шевченка.

— Вже маю:

"Ми за народ
"НАШЕ ЖИТТЯ" дамо!"

І на тім стало.

ЖЕРТВУЙТЕ НА ПРЕС - ФОНД
"КАРПАТСКОЙ РУСИ"